

Rada
Evropské unie

Brusel 21. května 2021
(OR. en)

Interinstitucionální spis:
2018/0196(COD)

6674/21
ADD 3

FSTR 21
REGIO 36
FC 9
SOC 122
PECHE 75
CADREFIN 122
JAI 237
SAN 119
CODEC 295

NÁVRH ODŮVODNĚNÍ RADY

Předmět: Postoj Rady v prvním čtení k přijetí NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu plus, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový a migrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro správu hranic a víza
– návrh odůvodnění Rady

I. ÚVOD

1. Dne 29. května 2018 přijala Komise návrh nařízení o společných ustanoveních¹. Původní návrh nařízení o společných ustanoveních obsahuje společná ustanovení pro sedm fondů se sdíleným řízením: Fond soudržnosti, Evropský námořní a rybářský fond, Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Azylový a migrační fond, Nástroj pro správu hranic a víza a Fond pro vnitřní bezpečnost. Dne 14. ledna 2020 Komise spolu s návrhem na zřízení Fondu pro spravedlivou transformaci (FST) navrhla několik změn nařízení o společných ustanoveních² s cílem začlenit FST do zastřešujících pravidel nařízení o společných ustanoveních jako nový fond. V důsledku pandemie COVID-19 a jako součást revidovaného VFR na období 2021–2027 a souboru opatření na podporu oživení navrhla Komise dne 28. května 2020 různé změny balíčku právních předpisů v oblasti politiky soudržnosti na období 2021–2027, včetně dodatečných změn nařízení o společných ustanoveních³.
2. Evropský hospodářský a sociální výbor přijal stanovisko k původnímu návrhu nařízení o společných ustanoveních dne 17. října 2018⁴ a k pozměněným návrhům dne 10. června 2020⁵ a 18. září 2020⁶.
3. Výbor regionů přijal stanovisko k původnímu návrhu nařízení o společných ustanoveních dne 5. prosince 2018⁷ a k pozměněným návrhům dne 14. října 2020⁸.
4. Evropský účetní dvůr přijal stanovisko k nařízení o společných ustanoveních dne 31. října 2018⁹.

¹ Dokument 9511/18 + ADD 1.

² Dokument 5259/20 + ADD1.

³ Dokument 8399/20 + ADD1.

⁴ Úř. věst. C 62, 15.2.2019, s. 83.

⁵ Úř. věst. C 311, 18.9.2020, s. 55.

⁶ Úř. věst. C 429, 11.12.2020, s. 236.

⁷ Úř. věst. C 86, 7.3.2019, s. 41.

⁸ Úř. věst. C 440, 18.12.2020, s. 191.

⁹ Úř. věst. C 17, 14.1.2019, s. 1.

5. Evropský parlament přijal postoj k nařízení o společných ustanoveních v prvním čtení na plenárním zasedání dne 27. března 2019.
6. Pracovní skupina pro strukturální opatření posoudila navrhované nařízení o společných ustanoveních na několika jednáních v rámci bulharského, rakouského, rumunského, finského, chorvatského, německého a portugalského předsednictví.
7. Výbor stálých zástupců potvrdil různé částečné mandáty k jednání o jednotlivých částech nařízení (bloky nařízení o společných ustanoveních) v období od prosince 2018 do května 2019¹⁰. Dne 22. července 2020 potvrdil Výbor stálých zástupců další částečný mandát k jednání s Evropským parlamentem, pokud jde o pozměněné návrhy nařízení o společných ustanoveních, které předložila Komise¹¹. Dne 5. října 2020 dále Výbor stálých zástupců aktualizoval částečný mandát k jednání tak, aby zohledňoval závěry Evropské rady o víceletém finančním rámci na období 2021–2027 a souboru opatření na podporu oživení, které byly přijaty na mimořádném zasedání Evropské rady ve dnech 17., 18., 19., 20. a 21. července 2020¹².
8. Na základě těchto mandátů vedlo rumunské, finské, chorvatské, německé a portugalské předsednictví interinstitucionální jednání, která byla uzavřena v únoru 2021.
9. Dne 16. března 2021 schválil Výbor Evropského parlamentu pro regionální rozvoj (REGI) výsledek interinstitucionálních jednání. Dne 18. března 2021 zaslal předseda výboru REGI předsednictví Rady dopis, v němž uvedl, že plenárnímu zasedání doporučí, aby byl postoj Rady v Parlamentu přijat ve druhém čtení beze změn, s výhradou ověření ze strany právníků-lingvistů.
10. S ohledem na výše uvedenou dohodu a po revizi právníky-lingvisty přijala Rada dne [xx. Xx 2021] v souladu s řádným legislativním postupem stanoveným v článku 294 Smlouvy o fungování EU svůj postoj v prvním čtení.

¹⁰ Dokument 11149/19 (konsolidované znění částečných mandátů k jednání o nařízení o společných ustanoveních).

¹¹ Dokument 9428/20.

¹² Dokument 10879/20.

II. CÍL (články 1 až 9)

11. V souladu s články 174, 175, 177 a 322 Smlouvy o fungování EU je nařízení o společných ustanoveních mimo jiné zastřešujícím nařízením pro soubor fondů se sdíleným řízením, jejichž cílem je podporovat členské státy při posilování jejich hospodářské, sociální a územní soudržnosti snižováním rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a snižováním zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů nebo ostrovů. Na základě článku 177 Smlouvy o fungování EU jsou stanovena společná ustanovení, která se týkají zvláštních pravidel pro EFRR, ESF+, Fond soudržnosti, FST a ENRAF podle jednotlivých politik.
12. Za účelem dalšího rozvoje koordinovaného a harmonizovaného využívání fondů Unie prováděných v rámci sdíleného řízení jsou navíc pro všechny fondy, na něž se vztahuje nařízení o společných ustanoveních, stanovena finanční pravidla založená na článku 322 Smlouvy o fungování EU, přičemž postoj Rady v prvním čtení jasně stanoví oblast působnosti příslušných ustanovení.
13. Nařízení o společných ustanoveních bude podporovat tyto cíle politiky:
 - a) konkurenceschopnější a inteligentnější Evropa díky podpoře inovativní a inteligentní ekonomické transformace a regionálního propojení IKT;
 - b) zelenější, nízkouhlíkový přechod k uhlíkově neutrálnímu hospodářství a odolná Evropa díky podpoře spravedlivého přechodu na čistou energii, zelených a modrých investic, oběhového hospodářství, zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se této změně, prevence a řízení rizik a udržitelná městská mobilita;
 - c) propojenější Evropa díky zvyšování mobility;
 - d) sociálněji a inkluzivněji Evropa díky provádění evropského pilíře sociálních práv;
 - e) Evropa bližší občanům díky podpoře udržitelného a integrovaného rozvoje všech druhů území a místních iniciativ.

III. ANALÝZA POSTOJE RADY V PRVNÍM ČTENÍ

a) Strategický přístup a programování (články 7 až 37)

14. Dohoda o partnerství vypracovaná každým členským státem bude představovat stručný a strategický dokument, kterým se budou řídit jednání mezi Komisí a dotčeným členským státem o koncepci programů v rámci EFRR, ESF+, Fondu soudržnosti, FST a ENRAF.
15. Za přípravu a provádění programů budou odpovědné členské státy na příslušné územní úrovni v souladu se svým institucionálním, právním a finančním rámcem a subjekty jimi pro tento účel určené. Během provádění rovněž náležitě zohlední zásadu partnerství.
16. Byly posíleny horizontální zásady, mimo jiné s cílem zajistit udržitelnost financování, podpořit cíle EU v oblasti klimatu a životního prostředí, začlenit zásadu „nepůsobit škodu“ a zásadu „energetická účinnost v první řadě“ a posílit vazbu na vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu. V programech bude uveden cíl příspěvku v oblasti klimatu pro každý členský stát jako procentní podíl jeho celkového přidělu z EFRR a Fondu soudržnosti.
17. S cílem poskytnout členským státům dostatečnou flexibilitu při využívání svých prostředků přidělených v rámci sdíleného řízení umožňuje postoj Rady v prvním čtení převádět určitý objem finančních prostředků mezi fondy a mezi nástroji v rámci sdíleného řízení a přímo a nepřímo řízenými nástroji. Každý členský stát bude mít navíc možnost přispívat rovněž do Programu InvestEU, a to za určitých podmínek stanovených v nařízení.
18. Aby se zajistily nezbytné předpoklady pro účinné a efektivní využívání podpory Unie poskytované prostřednictvím fondů, bude sestaven a v příslušných ustanoveních článků nařízení a jeho příloh jasně určen omezený seznam základních podmínek a stručný a vyčerpávající soubor objektivních kritérií pro jejich posuzování.

19. Postoj Rady v prvním čtení pokračuje v obdobném přístupu k již zavedeným mechanismům zajišťujícím vazbu mezi politikami financování z prostředků Unie a správou ekonomických záležitostí Unie v období 2014–2020, přičemž v období 2021–2027 Komisi umožňuje předložit Radě návrh na pozastavení všech nebo některých závazků či plateb v rámci jednoho nebo více programů dotčeného členského státu, pokud uvedený členský stát nepřijme v souvislosti s procesem správy ekonomických záležitostí účinná opatření. Programy ESF+ a Interreg budou z oblasti působnosti těchto mechanismů vyloučeny.
20. Za účelem dalšího posílení vazby mezi politikou soudržnosti a evropským semestrem provedou členské státy v roce 2024 poprvé přezkum každého programu podporovaného z EFRR, ESF+, Fondu soudržnosti a FST v polovině období. Cílem přezkumu je provést plnohodnotnou úpravu programů na základě jejich výkonnosti. U programů v rámci cíle Investice pro zaměstnanost a růst se částka odpovídající 50 % příspěvku na roky 2026 a 2027 („částka pro účely flexibility“) na každý program v každém členském státě zadrží a na program se s konečnou platností přidělí poté, co Komise přijala rozhodnutí na základě přezkumu v polovině období.
21. Spolunormotvůrci se rovněž rozhodli zmocnit Komisi k přijetí dočasných opatření s cílem usnadnit využívání fondů v reakci na mimořádné nebo neobvyklé okolnosti. Komise bude mít nezbytný legislativní rámec, aby mohla přijmout opatření, která jsou s ohledem na tyto okolnosti nejvhodnější, a zároveň zachovat cíle fondů.
22. Za účelem snížení administrativní zátěže umožňuje postoj Rady v prvním čtení poskytovat z podnětu členského státu technickou pomoc související s prováděním programu prostřednictvím paušální sazby na základě pokroku při provádění programu. Pokud se však upřednostňuje kontinuita s obdobím 2014–2020, stanoví postoj Rady možnost, aby členský stát i nadále dostával úhradu způsobilých nákladů, které příjemci skutečně vznikly a byly zaplacený při provádění operací technické pomoci.

b) Sledování, hodnocení, komunikace a viditelnost (články 38 až 50)

23. Pro přezkum výkonnosti programů ustaví členské státy monitorovací výbory, jejichž členy budou mimo jiné zástupci příslušných partnerů. V případě EFRR, ESF+ a Fondu soudržnosti budou výroční zprávy o provádění nahrazeny výročními přezkumy výkonnosti na základě nejnovějších informací a údajů o provádění programu, které poskytne členský stát.
24. Programové orgány, příjemci a zúčastněné strany v členských státech ponese nadále odpovědnost za zvyšování povědomí o dosažených výsledcích financování z prostředků Unie a za to, aby byla odpovídajícím způsobem informována široká veřejnost. Postoj Rady v prvním čtení považuje činnosti v oblasti transparentnosti, komunikace a viditelnosti za zásadní prvky pro zviditelnění činnosti Unie v praxi.

c) Finanční podpora z fondů (články 51 až 68)

25. Postoj Rady přispívá ke zjednodušení využívání fondů a ke snížení rizika chyb. Za tímto účelem jsou vymezeny jak formy příspěvku Unie členským státům, tak formy podpory poskytované členskými státy příjemcům. Řídící orgány budou moci poskytovat granty formou financování nesouvisejícího s náklady. Pokud jde o granty poskytované příjemcům, měly by členské státy více využívat zjednodušené vykazování nákladů.
26. Za účelem zajištění právní srozumitelnosti postoj Rady v prvním čtení upřesňuje období způsobilosti výdajů nebo nákladů souvisejících s operacemi, kterým fondy poskytují podporu podle tohoto nařízení, a omezuje podporu ukončených operací.

d) Řízení a kontrola (články 69 až 85)

27. Postoj Rady v prvním čtení umožňuje členským státům, aby z vlastního podnětu určily koordinační orgán, který bude spolupracovat s Komisí a poskytovat jí informace a bude koordinovat činnost programových orgánů v daném členském státě.
28. Postoj Rady v prvním čtení rovněž zajišťuje odpovídající rovnováhu mezi účinným a efektivním prováděním fondů a souvisejícími administrativními náklady a zátěží přesnějším stanovením četnosti, rozsahu a působnosti řídicích kontrol a auditů. V tomto ohledu postoj Rady zaručuje, že řídicí kontroly budou úměrné dříve posuzovaným rizikům a audity budou úměrné úrovni rizika pro rozpočet Unie.

e) Finanční řízení a finanční rámec (články 86 až 112)

29. Postoj Rady v prvním čtení obsahuje soubor přiměřených opatření, která mají být provedena na úrovni členských států a Komise za účelem ochrany finančních zájmů a rozpočtu Unie.
30. S cílem podpořit cíle Smlouvy o fungování EU týkající se hospodářské, sociální a územní soudržnosti bude cíl Investice pro zaměstnanost a růst podporovat všechny regiony tím, že přidělí zdroje v rámci tohoto cíle z EFRR a ESF+ na základě klíče pro přidělování prostředků, který je založen převážně na hrubém domácím produktu (HDP) na obyvatele. Členské státy, jejichž hrubý národní důchod (HND) na obyvatele je nižší než 90 % průměru Unie, by měly prostředky v rámci cíle Investice pro zaměstnanost a růst čerpat rovněž z Fondu soudržnosti.
31. Zdroje určené na cíl Evropská územní spolupráce (Interreg) budou členským státům přiděleny na základě konkrétní metodiky přidělování prostředků, která zohledňuje zejména hustotu obyvatel v příhraničních oblastech.
32. Komise stanoví roční rozpis dostupných přidělů pro jednotlivé členské státy z EFRR, ESF+, Fondu soudržnosti a FST v rámci cíle Investice pro zaměstnanost a růst spolu se seznamem způsobilých regionů, jakož i přidělů pro cíl Evropská územní spolupráce (Interreg).

33. Postoj Rady v prvním čtení rovněž ve vhodných případech stanoví maximální míry spolufinancování v oblasti politiky soudržnosti podle jednotlivých kategorií regionů, aby se zajistilo respektování zásady spolufinancování pomocí vhodné míry vnitrostátní podpory z veřejných nebo soukromých zdrojů.

f) Další ustanovení (články 112 až 119)

34. Za účelem zajištění kontinuity poskytování podpory v příslušné oblasti politiky zavádí postoj Rady v prvním čtení mezi obdobími 2014–2020 a obdobími 2021–2027 ustanovení týkající se jednotlivých fází.

IV. ZÁVĚR

35. Postoj Rady v prvním čtení odráží kompromisní dohodu, které bylo za podpory Komise dosaženo při jednáních mezi Radou a Evropským parlamentem.

36. Rada se domnívá, že její postoj v prvním čtení představuje vyvážené znění, které splňuje všechny cíle nařízení o společných ustanoveních.